

УДК 78.071.2(477.83-21): 78.087.6"19"
 DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-1-15>

Андрій БОЖЕНСЬКИЙ,
 orcid.org/0009-0001-9341-1380

аспірант кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва
 Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка,
 заступник директора з виховної роботи
 Дрогобицького фахового музичного коледжу імені Василя Барвінського
 (Дрогобич, Львівська область, Україна) a.bozhenskyi@gmail.com

ВОКАЛІСТИКА ДРОГОБИЧА МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ: ВИКОНАВЦІ ТА РЕПЕТУАР

У міжвоєнний період в соціокультурному просторі Дрогобича, так званому «півтора міста», в автохтонному сегменті населення почало діяти та набуло якісного і потужного розвитку вокальне виконавство. Якщо хорове мистецтво Дрогобицьчини формувалося довготривало і поступово від кінця 19-го століття, функціонуючи переважно у аматорських колективах, то вокальне мистецтво досягло високого виконавського рівня за короткий проміжок часу – 1922–1939 рр. і було досить насиченим та різностороннім.

У статті виокремлено постаті професійних та аматорських солістів хору «Дрогобицький Боян» та концертуючих співаків із європейською славою, які приїжджали в Дрогобич на гастролі. Основна увага акцентується на їх творчу діяльність, а також на концерти-пописи учнів дрогобицької філії Вищого Музичного Інституту імені М. Лисенка. Проаналізовано репертуарні списки концертних виступів, які представлені різноманітними жанрами, а також різностильовими творами українських та європейських композиторів від 17-го до початку 20-го століття. Зауважується, що левова частка в репертуарному списку належала творам українських композиторів, що було немаловажним у період насильницької колонізації краю. Мистецька діяльність співаків ставала своєрідною школою виховання та формування якісного музичного смаку як для слухачів – мешканців міста, так і для самих виконавців.

Вокалістика міжвоєнного періоду Дрогобича стала опосередкованим підґрунтям для професійного навчання сольним співом у навчальних закладах міста після Другої світової війни – Дрогобицькому музичному училищі (Дрогобицький музичний фаховий коледж ім. Василя Барвінського) та Кафедри музики і співів як самостійної структури Дрогобицького державного педагогічного інституту ім. І. Франка (сьогодні – факультет початкової освіти та мистецтва ДДПУ ім. І. Франка).

Тема формування та функціонування вокалістики міжвоєнного періоду в контексті соціокультурних процесів на Дрогобицьчині є новаторською і не досліджувалася науковцями в повному обсязі, що робить її актуальною й цікавою. Розкриття та детальний аналіз творчих складових вокального мистецтва є доказовою базою високого рівня вокалістики в історії музичної культури Дрогобича міжвоєнного періоду поряд із хоровим виконавством.

Ключові слова: вокалістика, «Дрогобицький Боян», філія Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка, репертуар, елєви, професійні солісти, концертуючі співаки.

Andrii BOZHENSKYI,
 orcid.org/0009-0001-9341-1380

Postgraduate student at the Vocal and Choral, Choreographic and Fine Arts Department
 Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
 Deputy Director for Didactic Work
 Drohobych Vasyl Barvinsky Music Applied College
 (Drohobych, Lviv region, Ukraine) a.bozhenskyi@gmail.com

VOCAL PERFORMANSHIP OF INTERWAR DROHOBYCH: PERFORMERS AND REPERTOIRE

The sociocultural space of Drohobych in its interwar period – when it was referred to as ‘three halves of a city’ – saw the emergence and vigorous development of top quality vocal performanship in its indigenous segment. Whereas choral art of Drohobych City and County had undergone a long way of gradual development since the late 19th century, as it functioned mostly within amateur choir associations, the vocal singing art has reached a high level of performanship within a relatively short period of time – from 1922 to 1939 – when it was rich and versatile.

The article covers figures of both professional and amateur solo vocal performers from Drohobytskyi Boian choir as well as Europe-wide-renowned singers who came to Drohobych to perform here on tours. Their creative activity as well as concerts by pupils of Drohobych Affiliate of Mykola Lysenko Higher Musical Institute have been the particular focus

of the research. Repertoire lists of concerts represented by diverse genres as well as works of diverse styles of Ukrainian and European composers active from the 17th to the early 20th century have been analysed.

It has been noted that works by Ukrainian composers constituted the lion's share of works in the said repertoire list – a phenomenon that was quite important in the period of forced Polonisation of Galicia. The singers' artistic activity was a sort of a school which was upbringing and shaping the top quality musical taste of both the audience (city residents) and the performers themselves.

The vocal performanship in the interwar Drohobych has become an intermediate base for professional solo singing training in the city's education institutions operating after the Second World War, that is: in Drohobych Musical Training College (now Drohobych Vasyl Barvinskyi Professional Musical Training College) and the Chair of Music and Singing as a separate structure within Drohobych Ivan Franko Pedagogical Institute (now the Faculty of Primary Education and Arts of Drohobych Ivan Franko Pedagogical University).

Processes whereby vocal performanship was emerging and functioning in the interwar period in the context of sociocultural processes in Drohobych City and Land is a novel topic that has so far not been properly studied by researchers, which is something that makes this paper up-to-the-minute and interesting. By revealing and analysing the creative components of vocal arts in detail, we shall create an evidential foundation proving that vocal performanship, alongside choral performanship, were of top quality level as components of musical history of interwar Drohobych.

Key words: *vocal performanship, Drohobyt'skyi Boian, Affiliate of Mykola Lysenko Higher Musical Institute, repertoire, élèves, professional solo singers, singers on tours.*

Постановка проблеми. Формування соціокультурного простору Дрогобича активно та продуктивно розпочалося в міжвоєнний період першої половини ХХ століття відповідно до суспільних та культурно-мистецьких потреб мешканців краю. Протягом цього періоду місто вважалося водночас із Краковом та Львовом одним з найбагатших у Галичині (Нісієжа, 2009: 61). Завдяки високому розвитку нафтової промисловості до Дрогобича приїжджала велика кількість акторів із опереткових театрів Відня, Берліна, Варшави (Нісієжа, 2009: 79). Непересічною подією став виступ відомого іспанського скрипаля Хуана Манена (1883–1971) (Нісієжа, 2009: 79). У культурному просторі Дрогобича звучала також і європейська музика якісного рівня.

Водночас у місті виникає і набуває популярності процес формування та розвитку власної професійної музичної культури, важливим і домінуючим чинником якої було хорове мистецтво. Підґрунтям хорової справи Дрогобиччини стали різноманітні товариства (освітні, ремісничі, кооперативні, спортивні та інші), при яких функціонували аматорські хорові колективи. Співочі товариства, хорові гуртки були тими осередками, в яких підтримувалися ідеї національної ідентифікації, велася культурно-просвітницька робота. Хори діяли в Дрогобицькій гімназії, в бурсі ім. св. Івана Хрестителя, в українській приватній учительській семінарії сс.-василіянок (Бермес, 2008: 11 – 12), брали участь локально або в межах міста у мистецьких імпрезах на честь релігійних свят, у Шевченківські дні, на академіях, присвячених Адаму Міцкевичу, уродинам цісаря. Концертна програма виступів була складена із вокально-хорової та інструментальної музики, включала також мелодекламацію (Сенейко, 1978: 636).

Визначним явищем у культурно-музичному житті Дрогобича було заснування та діяльність хорового колективу «Дрогобицький Боян» (1901 р.). Завдяки достатньому виконавському рівневі, професіоналізму диригентів (у відповідні роки – А. Рудницький, о. С. Сапрун, М. Іваненко, Б. П'юрко) слухачі долучалися як до високохудожніх творів західноєвропейської музики, так і українських хорових перлин (М. Лисенко, Дм. Бортнянський, М. Леонтович, К. Стеценко).

У виступах хору «Дрогобицький Боян» згадуються імена солістів, які брали активну участь у концертах. Проте детальний аналіз виконавського рівня солістів, їх репертуарний список не набули належної уваги і розглядаються побіжно в контексті історії «Дрогобицького Бояну». До сьогодні є невивченою роль концертуючих солістів, а також учнів філії Вищого Музичного Інституту (ВМІ) ім. М. Лисенка в становленні вокалістики Дрогобича міжвоєнного періоду.

Аналіз досліджень. У наукових працях, які опубліковані в 10-20-х роках цього століття, ґрунтовно висвітлено розвиток і функціонування в регіоні хорового мистецтва (Бермес, 2003, Бурбан, 2007). У дослідженні «Становлення “Дрогобицького Бояна”» І. Бермес детально із документальним підтвердженням описує формування і діяльність співочого товариства в 1901–1944 роках (Бермес, 2009: 7 – 31). Солісти хору зазначені в концертних програмах (Бермес, 2008: 61 – 64). У статті «Склад хору “Дрогобицький Боян”» краєзнавець П. Сов'як дає спробу «відновити склад хору за рекламною програмою 1922 р.» (Сов'як, 2008: 98 – 106). Він поіменно перераховує склад кожної хорової партії, не виокремлюючи солістів. Про більш яскравих учасників хору (напр., М. Жук-Созанська, М. Покотило, С. Менцінська)

дослідник дає короткі біографічні та узагальнені творчі відомості. У науковій розвідці «Солісти та концертмейстери “Дрогобицького Бояну”», яка є результатом опрацювання різних джерел, науковці М. Михаць та Б. Пиц подають інформацію про найбільш відомих та талановитих солістів та солісток із довідками про їх освіту та репертуарний список (Михаць, Пиц, 2008: 111 – 121). Найбільшу увагу в наукових розвідках приділено Т. Дубу як активному музично-громадському діячеві на теренах Дрогобиччини та за її межами. У збірниках «Дрогобиччина – земля Івана Франка» опубліковані спогади про окремих солістів, музична практика яких пов'язана із культурним простором Дрогобича: М. Менцінський (Нижанковський, 1973: 648 – 650) та М. Жук-Созанська (Созанська-Климків, 1978: 576 – 578). Музикознавець Є. Шуневич у своїх наукових працях «Словник співаків Західної України» (Шуневич, 2006) та «Професійне вокальне виконавство Західної України (кін. ХІХ–ХХ ст.)» (Шуневич, 2006) основну увагу звертає на творчі біографії професійних співаків, які формували традиції Львівської вокальної школи від часу її зародження та становлення до сьогодення. Інформаційним джерелом про функціонування вокального виконавства в Дрогобичі у міжвоєнний період стали афіші концертуючих співаків (Садовий, 2024: 100, Чумак, Сенік, 2023: 70) та концертів-пописів елевів Дрогобицької філії ВМІ ім. М. Лисенка (Горак, 2019: 640 – 641).

Мета статті – розкрити роль співаків-солістів у вокалістиці Дрогобича міжвоєнного періоду, виокремити професійних, аматорських та концертуючих митців і проаналізувати їх репертуарний список, а також розглянути місце і роль елевів філії ВМІ ім. М. Лисенка у функціонуванні вокального мистецтва Дрогобиччини.

Виклад основного матеріалу. Дрогобич першої третини ХХ століття був високорозвиненим промисловим містом. Завдяки видобутку нафти у Бориславі – «Галіційській Каліфорнії» – в Дрогобичі працювали нафтопереробні заводи, залізниця, дрібні ремісничі цехи. У Дрогобичі жили власники нафтових родовищ, нафтопереробних заводів, банкіри (Нариси, 2006: 164). Польський поет-пісняр і драматург Мар'ян Хемар (Marjan Hemar) (1901–1972) назвав Дрогобич періоду між двома світовими війнами «півтора міста» (Чумак, Сенік, 2023: 13), так як у ньому проживала майже однакова кількість українців, поляків та євреїв. Кожен національний соціосегмент міста мав свої культурні осередки. З опублікованих джерел можна отримати інформацію про епізодичні виступи професійних вокалістів Дрого-

бича в першій третині ХХ ст. Так, 13.05. 1916 р. з нагоди відкриття в Дрогобичі пам'ятника «Залізного Лицаря» відбувся міський концерт, у якому співачка Ірена д'Альберт-Задембовська виконала солоспів В. Матюка «Цвітка дрібная» на слова М. Шашкевича (Українське слово, 1916: 2). У монографії Ст. Нісієжа згадується Яніна Дуркальцова (угорка, уроджена Сабо), яка була відомою для Дрогобича співачкою і з успіхом виступала в оперетах, зокрема «Принцеса цирку» Імре Кальмана (Нісієжа, 2009: 72).

Епізодичні виступи солістів спостерігалися на початку ХХ ст. у концертах, влаштованих учнівською молоддю. 13. 04. 1902 р. українські гімназисти влаштували «вечерниці в пам'ять Т. Шевченка» (Бермес, 2008: 12). Серед різноманітних номерів програми прозвучали солоспіви М. Лисенка «Минають дні» (соло баритона у супроводі фортепіано) та А. Вахнянина «Помарніла наша доля» (соло тенора із фортепіано) (там само).

Ґрунтовне формування і якісне функціонування української вокалістики Дрогобича розпочалося у 20-х роках минулого століття, коли в місті активну концертну діяльність впроваджувало хорове товариство «Дрогобицький Боян», а також із відкриттям філії ВМІ ім. Миколи Лисенка. Філія стала домінуючим освітнім музичним закладом, «якісно відтіснивши на задній план осередки польської та єврейської громад» (Мартинів, 2019: 30). Діяльність хору «Дрогобицький Боян» вивела в концертний простір Дрогобиччини цілу плеяду професійних та аматорських вокальних солістів.

Професійні солісти – учасники хору «Дрогобицький Боян»

У статусі професійних солістів розглядаються виконавці, які мали певну музичну освіту. Серед них найбільш помітною є постать *Теофіля Дуба* (бас-баритон) (04.04.1891, с. Ясениця Сільна Бориславського повіту – 14.07.1978, м. Борислав) – палкого прихильника вокально-хорового мистецтва, активного подвижника музичного життя Дрогобиччини. Освіту отримав у Дрогобицькій гімназії. Під час навчання керував гімназійним хором. Із початком Першої світової війни був мобілізований до лав австрійської армії. Опинився в полоні, який перебував у Ташкенті. Роки для полоненого стали підвищенням музично-виконавського рівня Т. Дуба. Він закінчив у Ташкенті вокально-музичні студії і впродовж чотирьох років провадив у цьому місті активну музичну діяльність як соліст-виконавець та керівник хорів при товаристві української громади.

1921 року Т. Дуб повернувся на Дрогобиччину і організував в Бориславі мішаний хор. Хоровий

колектив виступав понад 18 років і мав досить хороший виконавський рівень, про що писала місцева преса: «... Хори... що умілою рукою диригента Т. Дуба відспівали дуже гарно...» (Сенейко, Нижанковський, 1973: 637). Викладав у філії ВМІ в Бориславі. Публікував у місячнику «Боян» статті з питань музичної грамоти (Молчко, 2008: 106). Деякий час вів хор у дрогобицькій «Просвіті». Після закінчення Другої світової війни Т. Дуб керував аматорськими хорами у Бориславі (Бурбан, 2007: 364).

Яскравою особистістю серед солістів «Дрогобицького Бояну» була **Магдалина Созанська** (дівоче прізвище – Жук) (1902, м Дрогобич – 1973, ?) – володарка гарного і барвистого сопрано, «який у верхньому регістрі не мав границь» (Созанська-Климків, 1978: 576). Народилася в Дрогобичі (Сов'як, 2008: 98). Музичну освіту отримала у ВМІ ім. М. Лисенка, навчаючись два роки у класі вокалу Ганни Крушельницької – рідної сестри С. Крушельницької, яка високо оцінила талант молоді співачки. Через матеріальні труднощі Магдалина залишає навчання і оселяється в Дрогобичі. Завдяки протекції о. Сапруна, на той час керівника хору «Дрогобицький Боян», М. Созанська стає провідною солісткою хорового колективу. 1944 р. була заарештована радянською владою на сім років за участь у хорі «Дрогобицький Боян», діяльність якого була визнана «буржуазно-націоналістичною». Після дострокового звільнення 1947 р. співала у вокально-хореографічному ансамблі «Верховина» (від 1969 року – заслужений Прикарпатський ансамбль пісні і танцю) (Сов'як, 2008: 99).

Марія Покотило (сопрано) (23.12.1909, м. Самбір – ?) музичну освіту отримала у дрогобицькій філії ВМІ ім. М. Лисенка по класу фортепіано, паралельно навчаючись у Дрогобицькій гімназії (Сов'як, 2008: 101). 1929 р. вступила на навчання до Львівської польської консерваторії на вокальний факультет в клас Зоф'ї Козловської. Закінчила 1934 року і отримала диплом солістки та викладачки співів. З 1940 року працювала у Львівській опері. Під час Першого краєвого конкурсу хорів Галичини імені М. Лисенка 1942 р. виконувала всі сольні партії. З 1948 р. полишила Львівську оперу і розпочала викладацьку діяльність у щойно організованому Львівському музично-педагогічному училищі ім. Ф. Колесси (сьогодні – кафедра музичного мистецтва факультету культури і мистецтв Львівського національного університету імені І. Франка) (Сов'як, 2008: 102).

Володимир Сольчаник (тенор) (1892, с. Бориня – 1939, м. Дрогобич) – професор Дрого-

бицької гімназії ім. І. Франка, викладав українську та латинську мови, історію, спів у I–II класах гімназії. Був активним громадським діячем. З 1931 р. очолював музичне товариство «Боян». Відповідав за щомісячник «Боян», який сприяв покращенню організації хорів, співацьким та музичним справам (Нариси, 2009: 158). Організував лисенківський концерт 4. 06. 1933 р., в якому брали участь хори з Борислава, Тустановичів, солістка О. Лепкова зі Львова, піаніст Р. Савицький зі Стрия (Горак, 2019: 599).

Михайло Іваненко (бас) (1895–1948, м. Регінсбург, Німеччина), професор Дрогобицької української гімназії (викладав математику, спів, руханку) (Михаць, 2008: 87). У музичному товаристві «Боян» навчав сільських диригентів, вів гурток гри на різних музичних інструментах (Сов'як, 2008: 100). Керував хором «Боян» на ювілейних імпрезах (Бермес, 2008: 20 – 22), хором Української гімназії (Михаць, 2000: 88).

Роман Попель (ліричний тенор) – скрипаль за музичною освітою. Провідний соліст «Дрогобицького Бояну» від часу його заснування (Михаць, Пиц, 2008: 117).

Солісти-аматори – учасники хору «Дрогобицький Боян»

У діяльності хорового колективу «Дрогобицький Боян» велику роль відігравали солісти-аматори, які, не маючи професійної музичної освіти, володіли потужними яскравими голосами і якісно виконували твори світової та української музики. «Їхня праця на ниві розвитку хорової культури краю гідно збагачувала досвід галицьких хорів» (Бермес, 2008: 17). До таких виконавців належали: бібліотекарка хору «Дрогобицький Боян» **Софія Менцінська** (альт), вчителька «Рідної школи» **Магдалина Воробець** (альт), зубний лікар **Дмитро Німилович** (тенор), суддя **Іван Борило** (бас), **Мирослав Кобрин** (бас) – учасник «Бояну» від початку заснування колективу о. Сапруном (Сов'як, 2008: 102). У наукових розвідках згадуються солісти-аматори: сопрано – Вікторія Булькевич (Булькевичівна), тенори – Петро Драган, Роман Попель, баси – Мирослав Кобрин, Євген Гаврилів (Бермес, 2008: 62).

Солісти-концертанти

Вагому роль у формуванні дрогобицької вокалістики відіграли співаки, які приїжджали із концертними виступами: оперні виконавці М. Менцінський, О. Любич-Парахоняк, українська співачка І. Синенька-Іваницька та на запрошення Б. П'юрка солісти Львівської опери О. Лепкова-Іванчук, В. Тисяк, М. Голинський (Михаць, 2008: 76).

Модест Менцінський (драматичний тенор) (29.04.1875, с. Великі Новосілки, Львівщина – 11.12.1936, Стокгольм, Швеція) – оперний співак із європейською славою, виступив в Дрогобичі у 1927–1928 роках в рамках концертного турне на користь «фінансової санації» дрогобицької української захоронки (Нижанковський, 1973: 648 – 650). Партію фортепіано виконував Василь Барвінський.

Олександра Любич-Парахоняк (лірико-драматичне сопрано) (14.03.1892, м. Станіславів – 23.02.1977, м. Винники, Львівщина) у міжвоєнний період була відома за межами України як оперна співачка. Виступила у Дрогобичі 04.02.1921 р. в концерті за участю скрипаля Євгена Перфецького та Василя Барвінського як солуюча піаністка та акомпаніаторка.

15.02.1935 р. «в салі Сокола» відбувся концерт відомої на той час у Європі української співачки **Іванни Синенької-Іваницької** (лірико-драматичне сопрано) (24.07.1897, с. Великі Чорнокінци біля Чорткова, Тернопільщина – 28.08.1988, м. Мюнхен, Німеччина). Концерт складався із чотирьох відділень, перше і останнє з яких були присвячені творам українських композиторів (М. Лисенко, Я. Степовий, Н. Нижанківський, К. Стеценко). Партія фортепіано – Б. П'юрко (Садовий, 2024: 100).

Ольга Лепкова-Іванчук (в заміжжі – Ястремська) (меццо-сопрано) (30.03.1906, м. Борислав – 13.10.2002, м. Гемптонбрук, США). Початкову музичну освіту здобула самотужки. Навчалася в Музичній консерваторії Кракова. 1930–1935 роки студіювала виконавське мистецтво у ВМІ ім. М. Лисенка в класі української оперної співачки Лідії Улуханової. У Дрогобичі виступила 14.05.1933 р. на концерті до роковин Лисенка, який організували «Дрогобицький Боян» і філія ВМІ ім. М. Лисенка (Горак, 2019: 598). 4.06.1933 р. брала участь у концерті на честь М. Лисенка, який ініціював В. Сольчаник, і на якому виступали хори з Борислава і Тустанович (Горак, 2019: 599).

Василь Тисяк (лірико-драматичний тенор) (21.10.1900, с. Велдіж, Долинський повіт – 05.07.1967, м. Торонто, Канада) – виступав у Дрогобичі 1933 року на лисенківських концертах.

Про виступ у Дрогобичі оперного співака **Михайла Голинського** (драматичний тенор) (02.01.1900, с. Вербівці, Станіславівщина – 01.12.1973, м. Едмонтон, Канада) немає детальних відомостей. Можна гіпотетично вважати, що він виступав разом із В. Тисяком та О. Лепкою-Ястремською в лисенківських концертах 1933 року.

Концертна діяльність елевів дрогобицької філії Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка

Важливим сегментом у функціонуванні соціокультурного простору Дрогобича і вокального мистецтва зокрема була діяльність філії ВМІ ім. М. Лисенка. Викладачі філії були ініціаторами проведення концертних імпрез, на яких виступали учні (елеви) школи. Крім цього, в навчальному процесі двічі на рік відбувалися екзамени, так звані пописи, які проводилися на концертній сцені Народного дому або української гімназії. Програма пописів була різноманітна і в ній обов'язково були вокальні номери.

02.06.1927 року в Народному домі відбувся концерт на честь Бетховена силами учнів філії Інституту. Серед інструментальних творів прозвучали два сольні номери К. Вельгушівни (сопрано), яка виконала пісні Л. ван Бетховена.

21.05.1935 р. в «салі української гімназії» відбувся спільний концерт-попис елевів усіх філій Інституту (Львів, Перемишль, Стрий, Коломия, Борислав). У концерті прозвучали сольні номери Ольги Сушко, учениці I року навчання ВМІ ім. М. Лисенка (Чумак, Сенік, 2023: 70).

Репертуарний список

Репертуарний список виступів як солістів «Дрогобицького Бояну», так й елевів та концертуючих митців був досить високого професійного, якісного рівня, включав твори українських композиторів і європейської музики від 16-го до початку 20-го століть.

Українські композитори: Дм. Бортнянський (соло та дуети із хорових концертів «Блажен муж», «Скажи ми, Господи, кончину мою», «Вскую прискорбна еси, душе моя»), М. Вербицький («Відайте ми спокій»), Я. Лопатинський («Цвити ще трохи», «Горить моє серце»), А. Вахнянин (арії з опери «Купало»), М. Лисенко («Безмежне поле», «Доля», «Мені однаково», «Гетьмани», «Ой, Дніпре, Дніпре», «На вгороді коло броду», «Не хилися, сосно», «Ой, чого ти почорніло», «І багата я», «Дума» «Садок вишневий», «Айстри», «Якби мені черевички», «Якби мені, мамо, намисто»), К. Стеценко («Вечірня пісня»), Я. Степовий («Ой, поля, ви поля» «Ні, не співай пісень веселих»), Н. Нижанківський («Прийди», «Засумуй, трембіто»), Ст. Людкевич («Колисанка», «Ой, вербо»), В. Барвінський («Пісня пісень»).

Західноєвропейські композитори: Дж. Каччіні, Орландо Лассо, Г.-Ф. Гендель (сольні партії та дуети в ораторії «Мессія»), Й. С. Бах-Ш. Гуно (Прелюдія C-dur «Медитація»), Л. ван Бетховен («Покаянна пісня», «Die Trommel» з музики до трагедії «Егмонт»), Дж. Россіні (арія з опери

«Вільгельм Тель», соло та дуети із хорової композиції «Stabat mater»), Дж. Верді (арії з опер «Травіата», «Аїда», «Трубадур»), А. Бойто (арія з опери «Мефистофель»), П. Масканьї (арія з опери «Сільська честь»), Дж. Пуччіні (арія з опери «Мадам Баттерфляй»), Е. Гріг («Добрий день»), Ф. Тості («Donna voguei morig»), Г. Доницетті («Ave, Maria»).

Висновки. Вокалістика Дрогобича міжвоєнного періоду була якісним і професійним сегментом соціокультурного простору міста. Якщо хорове мистецтво Дрогобиччини формувалося довготривало і поступово від кінця 19-го століття, функціонуючи переважно у аматорських колективах, то вокальне мистецтво досягло високого виконавського рівня за короткий проміжок часу – 1922–1939 роки. Цьому явищу беззаперечно сприяла діяльність хору «Дрогобицький Боян» під керівництвом високопрофесійних диригентів (А. Рудницький, о. Сапрун, М. Іваненко, Б. П'юрко). У хоровому колективі співала ціла плеяда як професійних солістів (Т. Дуб, М. Созанська, М. Покотило, В. Сольчаник), так аматорських виконавців, які за рівнем голосів та виконання іноді не поступалися митцям (С. Менцінська, М. Воробець, Д. Німилевич).

Свою лепту у функціонування вокального простору міста вносили концертуючі співаки-солісти із іменами європейської слави (М. Менцінський,

І. Синенька-Іваницька, О. Любич-Парахоняк, О. Лепкова-Іванчук, В. Тисяк).

Важливу роль у вихованні професійних вокальних виконавців відіграла дрогобицька філія ВМІ ім. М. Лисенка. Екзамени (пописи) учнів-елевів проводилися на концертних сценах міста і презентували для слухачів вокальні твори української та європейської музики.

Мистецька діяльність співаків ставала своєрідною школою виховання та формування якісного музичного смаку як для слухачів – мешканців міста, так і для самих виконавців. На концертних сценах Дрогобича звучали солоспіви, арії із опер, хорові концерти, ораторії та хорові композиції. Левова частка в репертуарному списку належала творам українських композиторів, що було немалозначним під час насильницької колонізації краю. Культурні надбання автохтонної частки населення Дрогобича органічно співіснували із іншими культурними пластами «півтора міста».

Новий, потужно якісний розвиток вокального мистецтва Дрогобиччини розпочинається після закінчення Другої світової війни, коли в місті організовуються та відкриваються два навчальні заклади – 24 січня 1945 року Дрогобицьке музичне училище (сьогодні – ДМФК ім. В. Барвінського) та 1.02.1960 р. Кафедра музики і співів як самостійна структура ДДПШ ім. І. Франка (сьогодні – факультет початкової освіти та мистецтва ДДПУ ім. І. Франка).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бермес І. З історії музичного шкільництва Дрогобиччини 20–30-х років ХХ ст. Дрогобич : Коло, 2007. 154 с.
2. Бермес І. Окремі програми, запрошення та інші матеріали. *Хор «Боян Дрогобицький»: історія і сучасність* : навчальний посібник / Заг. ред. Б. Пица. Дрогобич : Посвіт, 2008. С. 61 – 64.
3. Бермес І. Становлення «Дрогобицького Бояна» (1901–1944). *Хор «Боян Дрогобицький»: історія і сучасність* : навчальний посібник / Заг. ред. Б. Пица. Дрогобич : Посвіт, 2008. С. 7 – 31.
4. Боженський А. Дрогобицький музичний фаховий коледж імені В. Барвінського в історичній парадигмі вокального мистецтва Дрогобиччини. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / ред. М. Пантюк та ін. Вип. 70, том 1. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 67 – 72.
5. Бурбан М. Українські хори та диригенти. Дрогобич : Посвіт, 2007. 672 с.
6. Книга протоколів Музичного товариства імені Миколи Лисенка (1922–1939 рр.); упор. Яким Горак. Львів : Априорі, 2019. 756 с. + 64 с. іл.
7. Мартинів Любомир. Етапи професіоналізації музичного життя Дрогобиччини. *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису*. Львів : НМА ім. М. Лисенка, 2019. 400 с. URL: <http://conservatory.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/03/martyniv-l.-avtoreferat.pdf>.
8. Михаць М. Скитальська доля наддніпрянця Михайла Іваненка. *Хор «Боян Дрогобицький»: історія і сучасність* : навчальний посібник / Заг. ред. Б. Пица. Дрогобич : Посвіт, 2008. С. 86 – 91.
9. Михаць М., Пиц Б. Солісти та концертмейстери «Дрогобицького Бояна». *Хор «Боян Дрогобицький»: історія і сучасність* : навчальний посібник / Заг. ред. Б. Пица. Дрогобич : Посвіт, 2008. С. 111 – 119.
10. Молчко У. Дрогобицький журнал «Боян» – музично-публіцистичне видання Галичини. *Хор «Боян Дрогобицький»: історія і сучасність* : навчальний посібник / Заг. ред. Б. Пица. Дрогобич : Посвіт, 2008. С. 106 – 110.
11. Нариси з історії Дрогобича (від найдавніших часів до початку ХХІ ст.) / ДДПУ ім. І. Франка, істор. факультет / Наук. ред. Л. Тимошенко. Дрогобич : Коло, 2009. 320 с.
12. Нижанковський З. Концертне турне М. Менцінського в користь захоронки в Дрогобичі. *Дрогобиччина – земля Івана Франка*. Т. І. Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1973. С. 648 – 650.

13. Пам'ятка освободження Дрогобиччини (Торжество «Зелізного лицаря в Дрогобичі»). Часопис «Українське слово», 1916. Число 122 (293). С. 1 – 2.
14. Садовий В. Галичина – мій рідний край. Дрогобич : Посвіт, 2024. 152 с.
15. Сенейко М., д-р Нижанковський З. Співацьке товариство «Дрогобицький Боян». *Дрогобиччина – земля Івана Франка*. Т. І. Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1973. С. 635 – 643.
16. Словник співаків Західної України. *Упорядник Є. Шуневич*. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2006. 105 с.
17. Сов'як П. Склад хору «Дрогобицький Боян» у міжвоєнний час. *Хор «Боян Дрогобицький»: історія і сучасність* : навчальний посібник / Заг. ред. Б. Пица. Дрогобич : Посвіт, 2008. С. 98 – 105.
18. Созанська – Климків Галина. І з талантом, і вродлива, тільки доля нещаслива. *Дрогобиччина – земля Івана Франка*. Т. П. Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1978. С. 576 – 578.
19. Хор «Боян Дрогобицький»: історія і сучасність : навчальний посібник / Гушоватий П. та ін.; за ред. Б. Пица. Дрогобич : Посвіт, 2008. 192 с.
20. Чумак Юрій, Сенік Ольга. Дрогобицький музичний коледж імені Василя Барвінського: проєкція з минулого в сучасне: монографія. Видання друге доповнене і перероблене. Дрогобич : Посвіт, 2023. 208 с., іл.
21. Шуневич Є. Професійне вокальне виконавство Західної України (кін. ХІХ–ХХ ст.). Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2006. 83 с.
22. Niciejka Stanisław Sławomir. Kresowe Trójmiasto. Truskawiec – Drogobycz – Borysław. Wydawnictwo MS, 2009. 288 st.

REFERENCES

1. Bermes I. (2007). Z istorii muzychnoho shkylntystva Drohobychchyny 20-30-kh rokiv XX stolittia [From the history of musical school education in Drohobych City and County in the 1920s and 1930s]. Drohobych: Kolo, 154 pages.
2. Bermes I. (2008). Okremi programy, zaprosnennia ta inshi materialy [Programmes, invitations, and other materials]. *Khor “Boian Drohobytskyi”: istoriia i suchasnist [Boian Drohobytskyi Choir: history and modern-day chour]: navchalnyi posibnyk – guidebook / Zah. red. B. Pytsa – Edited by B. Pyts. Drohobych: Posvit, pages 61 – 64.*
3. Bermes I. (2008) Stanovlennia “Drohobytskoho Boiana” (1901–1944) [Genesis of Drohobytskyi Boian Choir (1901–1944)]. *Khor “Boian Drohobytskyi”: istoriia i suchasnist [Boian Drohobytskyi Choir: history and modern-day chour]: navchalnyi posibnyk – guidebook / Zah. red. B. Pytsa – Edited by B. Pyts. Drohobych: Posvit, pages 7 – 31.*
4. Bozhenskyi A. (2023). Drohobytskyi muzychni fakhovi koledzh imeni Vasylia Barvinskoho v istorychnii paradymy vokalnoho mystetstva Drohobychchyny. [Drohobych Vasyl Barvynskyi Professional Musical College in the historical paradigm of vocal performanship in Drohobych City and County]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. [Issues of immediate importance in humanities]. Mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho Derzhavnoho Pedahohichnoho Universytetu imeni Ivana Franka [Inter-University Collection of Academic Papers authored by Young Researchers of Drohobych Ivan Franko State Pedagogic University] / red. M. Pantiuk ta in. [edited by M. Pantiuk et al.]. Vyp. 70, tom 1 [Issue 70, Volume 1]. Drohobych: Helvetyka Publishing House, pages 67 – 72.*
5. Burban M. (2007). Ukrainski khory i dyrygenty. [Ukrainian choirs and choir conductors]. Drohobych: Posvit, 672 pages.
6. Horak Yakym. ed. (2019). Knyha protokoliv Muzychnoho tovarystva imeni Mykoly Lysenka (1922–1939) [Minutes of Meeting of Mykola Lysenko Musical Society (1922–1939)]. Lviv: Apriori, 756 pages + 64 pages with illustrations.
7. Martyniv Liubomyr (2019). Etpy profesionalizatsii muzychnoho zhyttia Drohobychchyny. [Stages of professionalisation of musical life in Drohobych City and County]. *Kvalifikatsiina naukova pratsia na pravakh rukopysu. [Academic qualification paper, manuscript copyright]. Lviv: ЇВІВ: National Mykola Lysenko Musical Academy, 400 pages. URL: <http://conservatory.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/03/martyniv-l.-avtoferat.pdf>.*
8. Mykhats M. (2008). Skytalska dolia naddnriantsia Mykhaila Ivanenka [The vagabond fate of Mykhailo Ivanenko, a Ukrainian from the Dnipro valley]. *Khor “Boian Drohobytskyi”: istoriia i suchasnist [Boian Drohobytskyi Choir: history and modern-day chour]: navchalnyi posibnyk – guidebook / Zah. red. B. Pytsa – Edited by B. Pyts. Drohobych: Posvit, pages 86 – 91.*
9. Mykhats M., Pyts B. (2008). Solisty ta kontsertmeistry Drohobytskoho Boiana [Solo singers and accompanists of Drohobytskyi Boian Choir]. *Khor “Boian Drohobytskyi”: istoriia i suchasnist [Boian Drohobytskyi Choir: history and modern-day chour]: navchalnyi posibnyk– guidebook / Zah. red. B. Pytsa – Edited by B. Pyts. Drohobych: Posvit, pages 111–119.*
10. Molchko U. (2008). Drohobytskyi zhurnal “Boian” – muzychno-publitsystychnee vydannia Halychyny. [The “Boian” Journal, a popular musical Galician periodical from Drohobych]. *Khor “Boian Drohobytskyi”: istoriia i suchasnist [Boian Drohobytskyi Choir: history and modern-day chour]: navchalnyi posibnyk–guidebook / Zah. red. B. Pytsa – Edited by B. Pyts. Drohobych: Posvit, pages 106 – 110.*
11. Tymoshenko, L., academic editor. (2009). Narysy z istorii Drohobycha (vid naidavnishykh chasiv do pochatku XXI stolittia [Sketch history of the city of Drohobych, from its earliest days to early 21st century]. / DDPU im. Ivana Franka, istorychnyi fakultet [Drohobych Ivan Franko State Pedagogic University, Faculty of History]. Drohobych: Kolo, 320 pages.
12. Nyzhankovskyi Z. (1973). Kontsertove turne Modesta Mentsynskoho v koryst zakhoronky v Drohobychi. [Modest Mentsynskyi charity concert tour to support a kindergarten in Drohobych]. *Drohobychchyna–zemlia Ivana Franka. [Drohobych City and County: the Land of Ivan Franko]. Volume I. New York – Paris – Sydney – Toronto, pages 648 – 650.*

13. Pamiatka osvobozhdenia Drohobychchyny (Torzhestvo “Zeliznoho lytsaria v Drohobychy”) (1916). [In memoriam of the liberation of Drohobych City and County (The triumph of the “Iron Knight” in Drohobych)]. Chasopys “*Ukrainske Slovo*” [The “*Ukrainian Word*” periodical], No. 122 (293), pages 1 – 2.
14. Sadovyi V. (2024). Halychyna – mii ridnyi kraj. [Galicia: My Motherland]. Drohobych: Posvit, 152 pages.
15. Seneiko M., Dr Nyznankovskiy Z. (1973). Spivatske tovarystvo “Drohobytskyi Boian” [Drohobytskyi Boian Singers’ Society]. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. [Drohobych City and County: the Land of Ivan Franko]*. Volume I. New York – Paris – Sydney – Toronto, pages 635 – 643.
16. Shunevych Ye., ed. (2006). Slovnyk spivakiv Zakhidnoi Ukrainy [A Dictionary of West Ukrainian singers]. Drohobych: Redaktsiino-vydavnychiy viddil DDPU im. Ivana Franka – Editorial and Publishing Department of Drohobych Ivan Franko State Pedagogic University, 105 pages.
17. Soviak P. (2008). Sklad khoru “Drohobytskyi Boian” u mizhvoiennyi chas. [Members of Drohobytskyi Boian Choir in the interwar period]. *Khor “Boian Drohobytskyi”: istoriia i suchasnist [Boian Drohobytskyi Choir: history and modern-day chour]: navchalnyi posibnyk – guidebook / Zah. red. B. Pytsa – Edited by B. Pyts. Drohobych: Posvit, pages 98 – 105.*
18. Sozanska-Klymkiv Halyna. (1978). I z talantom, i vrodlyva, tilky dolia neshchaslyva. [Talented and beautiful but with a sorry fate]. *Drohobychchyna – zemlia Ivana Franka. [Drohobych City and County: the Land of Ivan Franko]*. Volume II. New York – Paris – Sydney – Toronto, pages 576 – 578.
19. Hushovatyi P. et al. (2008) Khor “Boian Drohobytskyi”: istoriia i suchasnist [Boian Drohobytskyi Choir: history and modern-day chour]: navchalnyi posibnyk – guidebook / Zah. red. B. Pytsa – Edited by B. Pyts. Drohobych: Posvit, 192 pages.
20. Chumak Yurii, Senyk Olha (2023). Drohobytskyi muzychnyi koledzh imeni Vasylia Barvinskoho: proiektsiia z mynuloho v suchasne: monografiia. Vydannia druhe, dopovnene i pereroblene [Drohobych Vasyl Barvynskiy Musical College: a projection from the past into the present: a monograph. Second edition, revised and corrected]. Drohobych: Posvit, 208 pages with illustrations.
21. Shunevych Ye. (2006). Profesiine vokalne vykonavstvo Zakhidnoi Ukrainy (kinets XIX – XX st. [Professional vocal performanship in West Ukraine (late 19th and 20th century)] Drohobych: Redaktsiino-vydavnychiy viddil DDPU im. Ivana Franka – Editorial and Publishing Department of Drohobych Ivan Franko State Pedagogic University, 83 pages.
22. Nicieja Stanisław Sławomir (2009). Kresowe Trójmiasto. Truskawiec – Drohobycz –Borysław. [The Tri-City in Kresy: Truskavets – Drohobych – Boryslav] Wydawnictwo MS Publishing House, 288 pages.